

בס"ד

גליון
הלכה
למעשה

שיעורו השבועי של מורנו
הגאון הרב אופיר יצחק מלכא שליט"א

גליון מספר 43

פרשת תולדות תשפ"ד

השיעור נמסר בימי חמישי בכולל "תורת שמעון" הר נוף ירושלים

להארות או הערות ניתן לפנות

d0556750270@gmail.com

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לזיכוי הרבים

או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה

או לעילוי נשמה וכדו'

ניתן לפנות בטלפון **5047 * שלוחה 9**

[24 שעות מענה ממוחשב ומהיר]

המעוניינים לקבל את העלון או את הגליון בכל שבוע למייל,

נא לשלוח בקשה

למייל HL50475047@gmail.com

כתיבה ועריכה:

הרב **דוד מלכא** שליט"א

הרב **איתן בנישו** שליט"א

פתיחת פקקים בשבת

נושאי השיעור *

א. הקדמה לדין פתיחת פקק מתכת בשבת. ב. תיאור ייצור פקקי מתכת בעבר.
ג. שיטת המתירים פתיחת פקקי מתכת. ד. שיטת האוסרים פתיחת פקקי מתכת.
ה. אופן ייצור פקקי מתכת בזמן הזה. ו. הטעם שיש לאסור מדאורייתא פתיחת פקק
מתכת בזמן הזה לכו"ע. ז. אם אפשר להתיר פתיחת פקק מתכת משום שאינו מתכוין
לעשות כלי. ח. פתיחת פקק מתכת כשזרקו או ע"י שעושה בו נקב. ט. הכרעת
ההלכה בענין פתיחת הפקק מתכת בשבת. י. פרטי דינים נוספים בענין פתיחת פקק
מתכת. יא. תיאור ייצור פקקי פלסטיק. יב. סברת האוסרים והמתירים פתיחת פקקי
פלסטיק. יג. שינוי שקיים בין כמה סוגי פקקי פלסטיק. יד. סברת הגרש"ז אויערבך
להתיר פתיחת פקקי פלסטיק. טו. מסקנת ההלכה בפתיחת פקקי פלסטיק בשבת.
טז. פתיחת פקק בירה. יז. קריעת פס חיבור סביב הקופסא.

א. הקדמה לדין פתיחת פקק מתכת בשבת

ישנה מחלוקת גדולה בין פוסקי דורנו בענין פתיחת פקק מתכת אם הוא מותר
בשבת, או שאיסורו מדאורייתא, ועיקר המחלוקת היא אם כיון שהפקק היה לו
שם של פקק אף קודם שחיברו אותו במפעל לטבעת*, אזי לא נתבטל ממנו של
של פקק אף בחיבורו לטבעת, ולכך כשמנתקו מהטבעת אין זה נחשב שעושהו
כלי [ע"י שהופכו ממכסה לפקק], או שאף אם היה עליו שם של פקק, מ"מ כיון
שע"י חיבורו לטבעת אינו פקק כעת [דא"א לפותחו ולסוגרו, ולכך הוא מוגדר
כמכסה ולא כפקק], א"כ בניתוקו מהטבעת הופכו ממכסה לפקק, והוא אסור
מדאורייתא משום עשיית כלי². ובכדי להבין היטב את מחלוקת הפוסקים,

א. שע"י זה הוא נהפך למכסה ואינו פקק, דפקק היינו שאפשר לפותחו ולסוגרו, אבל
כשהוא מחובר לטבעת שם מכסה עליו, דכעת א"א לפותחו ולסוגרו אם לא ינתק אותו
מהטבעת.

ב. ואיסורו או משום בונה או משום מכה בפטיש.

* השיעור השבוע נוסר על סימן ש"ד סעיף ו', ולכן כל מקום שמוזכר בסתמוא מקור של סעיף או ס"ק מספרי
האחרונים הוא מסימן ש"ד.

והשינוי שנוצר באופן ייצור הפקקים בזמן הזה, נקדים ונבאר את אופן ייצור הפקקים בעבר.

ב. תיאור ייצור פקקי מתכת בעבר

בעבר היו ב' סוגים שונים של ייצור פקקי מתכת. א. היו מייצרים את פקק המתכת ללא הטבעת ולאחר הברגת הפקק לבקבוק היו מצמידים עם מכונה אל הפקק את הטבעת. ובאופן זה קודם חיבור הפקק לטבעת היה על הפקק שם של פקק [היינו שאפשר לפתוח ולסגור בו והוא אוטם היטב את הבקבוק בסגירתו].

ב. אופן נוסף של ייצור הפקק הוא שכל הפקק נוצר על הבקבוק יחד עם הטבעת, והיינו שהמכונה מצמידה טס נחושת על הבקבוק באופן שנוצר פקק עם טבעת ביחד על ידי שהפקק מקבל את חריצי ההברגה שבבקבוק והמכונה חורצת בתחתית הפקק עד שנעשה כעין טבעת, והמכונה לוחצת חזק את הטבעת לצוואר הבקבוק [ולכך בפתיחת הפקק הוא מתנתק מהטבעת, דהטבעת צמודה חזק לבקבוק והפקק לא]. ואף בסוג זה שהכל נעשה בבת אחת, מכל מקום כיון שנעשה מראש הבקבוק כלפי מטה, נמצא שקודם נעשה פקק ורק אחר כך טבעת ע"י לחיצתה לבקבוק, ואילו היתה הפסקת חשמל היינו רואים פקק בלי טבעת, ונמצא שגם בזה נעשה קודם פקק הראוי לפתיחה וסגירה ורק אחר כך נעשית הטבעת הנצמדת לתחתית צוואר הבקבוק, [נעויין באור לציון ח"ב עמוד רכ"ב שתיאר כך את אופן עשיית פקקי המתכת בזמנו].

ג. שיטת המתירים פתיחת פקקי מתכת

דעת האור לציון (ח"ב עמוד רכ"ב) והחזו"ע (שבת ה' עמוד שע"א ושע"ג) דמותר לפתוח פקקי מתכת בשבת, וטעמם דמכיון שהיה עליו שם פקק קודם חיבורו לטבעת במפעל, לא מתבטל ממנו שם כלי על ידי חיבורו לטבעת.¹ וכ"פ להקל המשנה הלכות (ח"ז סימן מ"ז), שו"ת ציץ אליעזר (ח"ד סימן מ"ה), שו"ת להורות נתן (ח"ז סימן כ"א) והדברי יציב (או"ח סוף סימן קע"א), וכולם הדגישו שסיבת ההיתר היא משום שהיה עליו שם פקק לפני חיבורו לטבעת במפעל.²

ג. וביאר החזו"ע דהרי זה כחבית שהמכסה שלה דבוק לחבית דמותר לפותחו בשבת כמבואר בגדולת מרדכי הביאו הכה"ח (אות ל"ט), וה"נ רואים אנו את הפקק ככלי, וחיבור הטבעת אליו הוא כחיבור מגופה של חבית שמותר להפריד ביניהם.

ד. בחזו"ע (עמוד שע"ג) אחר שכתב שמותר לפתוח פקק מתכת משום שאף לפני הידוק

ומ"מ רובם כתבו דלכתחילה יש לפתוח את הפקק מתכת קודם השבת, וכן הוא בחזו"ע (שם עמוד שע"ה).

ד. שיטת האוסרים פתיחת פקקי מתכת

אך דעת הגרש"ז אויערבך (מנחת שלמה ח"א סימן צ"א אות י"ב וח"ב סימן י"א, שש"כ פ"ט הערה ס"ו, שולחן שלמה סק"ט, ט"ט) דאסור מהתורה לפתוח פקק מתכת בשבת משום עשיית כלי [בונה או מכה בפטיש], ואעפ"י שהיה עליו שם פקק קודם חיבורו לטבעת, מכל מקום אחר שהטבעת נלחצה לצוואר הבקבוק [וצריך לנתק את הפקק מהטבעת בשביל להוציאו], בטל ממנו שם כלי דעתה הוא רק כיסוי ולא פקק, דפקק הוא דבר שניתן לפתוח ולסגור עימו ולא רק שמשמש

המכסה במכונה בצוואר הבקבוק היה עליו תורת כלי, כתב עוד 'וגם בהיותו משמש מכסה לבקבוק בעודו מלא, יש עליו תורת כלי'. וביאור דבריו בהקדם, דהנה סכין שנפגמה פסק השו"ע (סי' תק"ט ס"ב) דאסור להשחיה משום שמתקן את הכלי, וכן מחט שנעקמה כתב המג"א (סי' ש"מ ס"ק י"א) שאסור ליישרה משום שעושה כלי. ובזה לא אומרים שמכין שפעם היה על הסכין והמחט שם של כלי יהיה מותר לתקנם, והטעם פשוט משום שכבר נתבטל מהם שם של כלי. ולכאורה קשה מה שייך להתיר פתיחת פקק משום שלפני שחיברוהו לטבעת במפעל היה עליו שם של פקק, הרי ע"י חיבורו לטבעת לכאורה בטל ממנו שם של כלי ומה בכך שבעבר היה עליו שם של פקק. ולזה כתב החזו"ע שבחיבורו לטבעת לא בטל ממנו שם של כלי דהרי הוא כעת מכסה [שהרי הוא אוטם את הכלי שלא יישפך ממנו תכולתו, ואף שכעת אינו פקק מ"מ גם מכסה הוא כלי], ולכן בפתיחתו אינו עושה כלי מחדש, דאעפ"י שהופכו ממכסה לפקק, מ"מ מכין שכבר היה עליו שם של פקק, אינו מחדש בכלי זה דבר חדש. נאך חלילה מלומר שכוונת החזו"ע להתיר פתיחת פקק מתכת משום שגם בעודו על הבקבוק שם פקק עליו, דפקק כל מהותו שבא לאטום את הכלי וניתן לפותחו ולסגור, אבל כעת שהוא מחובר לטבעת אינו פקק אלא מכסה, וכמו שהדיגש החזו"ע בג' מקומות (שם עמוד שע"ג שע"ה, ובשו"ת יחיה דעת ח"ז סי' נ"ט) שיעקר סיבת ההיתר היא משום שלפני שחיברוהו לטבעת במפעל היה עליו שם של כלי, ופשוט].

ה. ולכן אינו דומה לפתיחת מגופת חבית הדבוקה לחבית שכתב הכה"ח שהוא מותר [כנתבאר לעיל], דהמגופה גם בעת דיבוקה שם מגופה [מכסה] עליה, דראויה היא לכיסוי כבתחילה, דהיא מכסה ולא הברגה ואף כעת מכסה היא, משא"כ הפקק בעודו מחובר לטבעת הוא משמש רק בתור מכסה ואין עליו שם פקק, משא"כ כשניתקו מהטבעת הוא מקבל שם פקק שאפשר לפתוח ולסגור עמו בהברגה, ועוד יש לחלק בין פקק למגופה, דפקק נעשה בו שינוי על ידי חיבורו לטבעת דאינו ראוי כעת לכזה סוג כלי [משום שהוקטנה הטבעת

בתור כיסוי, ולכך אסור לפותחו בשבת משום תיקון כלי, דע"י ניתוקו מהטבעת הוא הופך אותו ממכסה לפקק¹. ואעפ"י שדעתו לזוורקו בגמר השימוש, אין בכך כלום, דהרי זה כעשיית קיסם המבואר בסימן שכ"ב ס"ד שאסור אף כשדעתו לזוורקו¹.

[כמשנ"ת], משא"כ מגופה לא נעשה בה שום שינוי בעצם.

ו. עוד כתב שם שאף אם נשבור את הבקבוק ונוציא את הפקק עם הטבעת לא נוכל להבריגו בכזה סוג בקבוק, היות והטבעת הוקטנה על ידי לחיצת המכשיר, ואף לבקבוק יותר קטן יהיה ראוי רק לכיסוי ולא להברגה [אלא א"כ ינתק את הפקק מהטבעת שאז יהיה אפשר לחברו לכל בקבוק בגודל הזה].

והנה יש שרצו לטעון שהיום שהטבעת לא מוקטנת על צוואר הבקבוק [כמשנ"ת בהמשך], אלא יורדת מתחת לבליטה הנמצאת בתחתית חריצי ההברגה, כיון שאם נשבור את הבקבוק ונשלוף את הפקק עם הטבעת נוכל לכאורה לסגור עמו כזה בקבוק אחר, יהיה מותר לפתוח את הפקק בשבת משום שאף לפני ניתוקו מהטבעת יש עליו שם של פקק דיכול לסגור בקבוק אחר אם נוציא ממנו את הפקק ע"י שבירת הבקבוק. ולכך עשיתי בדיקה האם שייך היום לסגור עם הפקק כזה בקבוק לאחר ששוברים את הבקבוק ולוקחים את הפקק, קניתי שני בקבוקים זהים, שברתי בקבוק אחד ושלפתי את הפקק עם הטבעת מתוך שברי הזכוכית, ניסיתי להבריג את הפקק בבקבוק השני ולא נכנס כלל אפילו למקצת ההברגה והוא רק יושב עליו מלמעלה, ניתקתי את הטבעת מהפקק ורק אז נכנס הפקק בהברגה מלאה ובקלות, ונמצא שעד ניתוקו של הפקק מהטבעת הוא אינו פקק אלא מכסה. והסיבה לכך שאינו מתברג לבקבוק בעודו עם הטבעת, הוא כנראה משום שאין חריצי הברגה בטבעת ולכן הטבעת אינה עוברת את חריצי ההברגה שבבקבוק. ועוד סיבה שאין להתיר מטעם זה, דלא ניתן לשלוף את שברי הזכוכית מהפקק בלי לעקמו מעט, ולאחר הוצאת השברים צריך ליישרו בשביל להשתמש בו לבקבוק אחר, ולכך בעודו על הבקבוק הוא אינו פקק, כי גם אם ישבור את הבקבוק ויקח את הפקק צריך לעקמו ושוב ליישרו כדי שנוכל להשתמש בו בתור פקק בלי ניתוקו מהטבעת, וליישרו אסור בשבת דאף זה נחשב שמתקן את הפקק.

אך אף בלי כל זה נראה לומר דסברת הגרשו"א הנ"ל היא כשהיה לו שם פקק קודם הידוקו לטבעת ואז מהני מה שניתן לשולפו עם הטבעת ולהשתמש בו, אך אם מעולם לא היה לו שם פקק לא יועיל ליתן לו שם פקק מה שיכול לשולפו עם הטבעת, דהרי כעת א"א לשולפו רק אם ישבור את הבקבוק, ודו"ק.

ז. עוד כתב דאף אם נאמר שעל ידי שליפתו עם הטבעת ראוי הוא להברגה בבקבוק קטן יותר, מכל מקום כיון שלבקבוק מסוג זה הוא אינו ראוי, כיון שהטבעת הוקטנה בלחיצת המכשיר, הרי שבניתוק הפקק מהטבעת מייצר פקק הראוי לכזה סוג בקבוק, וזה דומה למי

וכן פסקו לאסור המנחת יצחק (ליקוטי תשובות סימן ל"ה), השבט הלוי (קובץ מבית לוי ח"א עמוד נ"ט), והחוט שני (ח"ב עמוד רע"ד). והגרי"ש אלישיב (שבות יצחק ח"ד עמוד קע"ה) אסר פתיחת פקקים גם משום תיקון כלי וגם משום מחתך.¹

ה. אופן ייצור פקקי מתכת בזמן הזה

לאחרונה הלכתי למפעלי יקבי ירושלים בעטרות כדי לבחון מקרוב אם מציאות הכנת הפקק מתכת הוא כבדורות עברו, וראיתי שם שאופן ייצור הפקקים בזמן הזה נשתנה לגמרי, וכך הוא אופן ייצור הפקקים בזמן הזה: הפקקים מגיעים מוכנים כצורת פקק עם טבעת חרוצה בתחתיתו, אך אין חריצי הברגה בפקק אלא הוא כולו חלק מבפנים², הבקבוק המלא נוסע במסוע עד שמגיע לשרוול מלא בפקקים ושם המכונה תוחבת בו פקק אשר כעת הוא כיסוי בעלמא נדאם נהפוך את הבקבוק יפול הפקק וכל תכולת הבקבוק משום שבפקק אין חריצי הברגה], לאחר מכן מגיע הבקבוק עם הפקק למכונה עגולה עם חור המתאים לגודל פיית הבקבוק, מסביב לעיגול המכונה יש ארבעה דיסקים, שתיים מול שתיים, אותה מכונה יורדת בצורה סיבובית על פיית הבקבוק, שתי דיסקים אחד מול השני נצמדים לפקק ותוך כדי הסיבוב חורצים לתוכו את חריצי ההברגה הנמצאים על הבקבוק³, ושתי הדיסקים האחרים הקטנים יותר נגסם אחד מול השני מחדקים את הטבעת לבקבוק עד הורדתה מתחת לבליטה הנמצאת

שיש לו קיסם הראוי לחציצת שיניים וקוטמו כדי שיהיה ראוי לחצוץ בו חורים וסדקים קטנים שעד עתה לא היה ראוי להם, דפשוט שנחשב עשיית כלי [על אף שהיה ראוי לחצוץ בו שיניו בחורים וסדקים לא קטנים]. ואף שאם ירחיב את הטבעת יחזור להיות פקק הברגה טוב, מכל מקום גם זה חשיב תיקון ואסור לעשותו.

ח. ובשיעור הקודם נתבאר בהרחבה דעת פוסקים רבים שלא חוששים לאיסור מחתך בדברים מעין אלו, משום שהוא אינו מקפיד על המידה אלא פותח במקום שהוכן לו על ידי הבית חרושת, ומבחינתו פותחו שם מטעמי נוחות בלבד.

ט. היינו בכדי שהפקק יתברג היטב לחריצי ההברגה בבקבוק, צריך שגם בו יהיה חריצי הברגה, ובתחילה הפקק כולו חלק ואין בו חריצי הברגה, וכעת כשמניחו על הבקבוק אינו מתברג עליו, אלא רק מונח עליו.

י. להמחשת הדבר אם ניקח חתיכת נייר כסף ונהדק בה היטב מטבע, הנייר כסף יקבל את צורת המטבע, וכן כאן, המכונה מהדקת את הפקק לחריצי הברגה וע"כ נוצר בפקק חריצי הברגה.

בתחתית חריצי ההברגה, כך שברגע שפותח את הפקק הטבעת אינה יכולה להתרומם כיון שנמצאת מתחת לאותה בליטה, ולכך הפקק מתנתק מהטבעת.

שאלתי את הטכנאי האם הדיסקים של הפקק והדיסקים של הטבעת פועלים בו זמנית, או קודם פועלים הדיסקים של הפקק להעתקת חריצי ההברגה שבבקבוק אליו, ורק אחר כך בהפרש מזערי מאוד פועלים הדיסקים האחרים להורדת הטבעת מתחת לבליטה^א, ולאחר בדיקה מדוקדקת השיב לי שנעשה בו זמנית, ואמר לי עוד שכך היא צורת עשיית הפקקי מתכת בכל היקבים.

ולפי מציאות זו נמצא שהפקק מעולם לא היה לו שם פקק, דקודם נתינתו על הבקבוק הוא היה מכסה ולא פקק [משום שלא היו בו חריצי הברגה^ב], וכשנעשו בו חריצי ההברגה באותו רגע כבר מחובר הוא לטבעת, וממילא נמצא שרק בנייתו מהטבעת מקבל לראשונה שם פקק הראוי לסגירה ופתיחה.

ו. הטעם שיש לאסור מדאורייתא פתיחת פקק מתכת בזמן הזה לכו"ע

ולפי זה יוצא שסברת הפוסקים שהתירו פתיחת פקקים אלו היות והיה עליו שם פקק קודם חיבורו לטבעת, אינה קיימת היום, דבייצור פקקי המתכת כיום אינו נעשה פקק קודם חיבורו לטבעת, אלא בו זמנית שנעשה פקק עם חריצי הברגה מתהדקת הטבעת מתחת לאותה בליטה והרי הוא מכסה ולא פקק, וכשפותחו בשבת מייצר כלי שהוא פקק המשמש לפתיחה וסגירה, ויוצא שלדעת כולם אסור לפתוח פקק מתכת בשבת, ואיסורו מהתורה [או משום בונה או משום מכה בפטיש הערה הנ"ל], ולכך אסור לפותחו לא ע"י קטן ולא ע"י גוי^ג.

יא. דאם הוא כך נמצא שהיה כאן פקק עם חריצי הברגה אף קודם שהמכונה הורידה את הטבעת אל מתחת לבליטה, ואז שייך כאן סברת האור לציון, החזו"ע וסייעתיה שכל שהיה עליו פעם שם פקק [אף קודם ניתוקו מהטבעת] מותר לפותחו בשבת.

יב. ופקק בלי חריצי הברגה הוא מכסה בעלמא, דאם יהפוך טיפה את הבקבוק יפול הפקק וכל התכולה הנמצאת בו.

יג. אך יעויין בשו"ת באר משה (ח"ג סי' צ') ובמנוחת אהבה (ח"ג עמ' רמ"ט) שכתבו סברא אחרת להתיר פתיחת פקקי מתכת, משום שגם בעודו על הבקבוק כשהוא מחובר לטבעת שם פקק עליו, ולא עשה שום תיקון, וסברא זו מתירה גם את פקקי המתכת בזמן הזה. אך מדברי כל הפוסקים האוסרים הנ"ל וכן מדברי כל הפוסקים המתירים הנ"ל (חזו"ע, אורל"צ, משנה הלכות, ציץ אליעזר, דברי יציב) מוכח שלא הבינו כך, אלא שהפקק בעודו

ז. אם אפשר להתיר פתיחת פקק מתכת משום שאינו מתכוין לעשות כלי

אך בחזו"ע (שבת ה' עמוד שע"ג) כתב סברא נוספת להתיר פתיחת פקק מתכת בשבת, על פי המגיד משנה (פי"ב מהלכות שבת ה"ב), דכל שאינו מתכוין לעשיית כלי אף שהוא פסיק רישיה דניחא ליה שבפעולתו עושה כלי, אין זה מלאכה כלל שהרי אין רצונו לעשות כלי, ולכן כתב שם המ"מ שאם רוצה לחתוך עץ בשמים תלוש לשניים [כדי להביא לחבירו וכדו'] ונוצר ע"י כן קיסם, הדבר מותר אף שפסיק רישיה שיעשה קיסם בחיתוכו, כיון שאינו מכוין לזה. ופסק כן המג"א (בסימן שיי"ח ס"ק ל"ו) והביאו השעה"צ (סימן שכ"ח אות ס"ה, של"ד אות פ"ג).

ולפי זה כותב החזו"ע דגם בפתיחת פקקים יש להקל מטעם זה, משום שבפתיחתו אינו מכוין לעשיית פקק אלא להגיע למשקה שבתוכו, ואף שהוא פסיק רישיה שיעשה כלי, מ"מ פסיק רישיה בעשיית כלי מותר אף בניחא ליה.

טענה זו כתבה הגר"ע יוסף גם במכתב להגרש"ז אויערבך (הובא בשו"ת יחיה דעת ח"י סי' נ"ט, ובמנחת שלמה ח"ב סימן י"א אותיות ג-ד'), וענה לו הגרשז"א דהוא תמוה ביותר לשייך את דברי המגיד משנה הנ"ל לפתיחת פקק, דאדם שפותח פקק ודאי שדעתו גם על המשקה וגם על הפקק, כדי שיהיה לו במה לסגור את הבקבוק, ואינו דומה כלל לחיתוך בשמים דשם אינו חושב כלל על הקיסם וכלשון המגיד משנה "שהרי אין רצונו לעשיית כלי", משא"כ בפתיחת פקק ודאי שדעתו ורצונו על שני הדברים, דודאי חושב מה יעשה עוד רגע כשירצה לסגור את הבקבוק י'.

אך מ"מ עפ"י דברי המ"מ נוכל לומר דאם הוא בקבוק קטן שדעתו לשתות כעת את כולו ולזרוקו, או שיש לו עוד כזה פקק ודעתו לזרוק את זה שפותחו ולהשתמש באחר, מותר, דבזה שייך את סברת המגיד משנה דאין דעתו על

על הבקבוק קודם שניתקו אותו מהטבעת אין עליו שם פקק כלל, ולכן לדינא יש לאסור ואין לסמוך על סברא זו להתיר אף לא ע"י קטן או גוי.

יד. דלו יצוייר שיאמרו לו שאם כעת יפתח את הבקבוק בשבת לא יהיה לו יותר פקק ויצטרך להניח את הבקבוק פתוח במקרר זמן רב, ודאי שלא ירצה לפותחו [משא"כ כשחותך עץ בשמים לשתיים אף אם לא היה נוצר לו כאן קיסם היה חותכו, אלא שנוח לו בזה שנוצר קיסם].

עשיית הכלי, וה'נ דעתו רק על השתיה ולא על הפקק, וכ"כ שם הגרשז"א דאם יזרוק את הפקק, יהיה מותר לו לפותחו בשבת משום סברת המ"מ. אבל מ"מ לכתחילה יש להחמיר בזה טו.

אך מ"מ נראה לומר דאף החזו"ע לא סמך על סברא זו בלבד להתיר, אלא הוא רק בצירוף הסברא העיקרית שכתב מתחילה שהיה לו שם פקק קודם חיבורו לטבעת, וכן מבואר גם במכתבו הנ"ל שכתב להגרשז"א "שיש לצרף סברת הרב המגיד וכו'", ולכך בזמן הזה שלא היה לו קודם שם פקק, יתכן ואף החזו"ע יודה לאסור פתיחת פקק מתכת בשבת מהתורה.

ח. פתיחת פקק מתכת כשזורקו או ע"י שעושה בו נקב

ולכך כל אדם צריך להקפיד לפתוח את הפקקי מתכת מער"ש. ואם לא פתח את הפקק מער"ש, כתב הגרשז"א אויערבך (שש"כ פ"ט הערה ס"ו) דיעשה בו נקב ואז יהיה מותר לו לפותחו, והטעם משום דבאופן זה אינו מייצר כלי, דאין דרך העולם כלל להשתמש בפקק מנוקב טו. ואף לדעת הגרי"ש אלישיב שיש איסור מחתך בפתיחת הפקק, אם עושה בו נקב אפשר לפותחו מעיקר הדין ט. אך מ"מ

טו. דבאמת שגם בזה שייך לדון דכיון שדרך העולם בפתיחת פקק שרוצים וחפצים בפקק, אולי אין זה מהני שדעתו לזרוק, ושאינו חיתוך בשמים של המ"מ שאין כך דרך עשיית קיסם. וכן מבואר לכאורה בחזו"א (סימן נ"א ס"ק י"א) דכתב שאסור לפתוח קופסת שימורים אף שדעתו לזורקה, "כיון שבפתיחתו יצר כלי כדרך העולם", ומבואר דכיון שדרך העולם לעשות כך כלי הרי זה אסור ולא איכפת לן בזה שאינו צריך את עשיית הכלי. וגם צריך להחמיר כדי לחוש לשיטת הגרי"ש א שיש בזה איסור מחתך [משא"כ כשעושה חור בנקב אין בזה מחתך, ולכך זה עדיף מלזרוק את הפקק].

טז. ובטעם שאין בזה איסור סותר ביאר שם הגרשז"א, דהוא כחבית של מוסקטי [כלי גרוע] שמבואר בשו"ע בסעיף א' שאין איסור בשבירתו, וגם דבמצב הנוכחי שהוא מחובר לטבעת אינו נחשב כלי כלל. וכן מבואר במג"א (סק"ז, הביאו המשנב"ב בס"ק כ"ג), דאף שאסור להתיז ראש חבית אם אינה מוסקטי, מכל מקום את ראש המגופה [מכסה החבית] מותר, דכיון שאינה מחוברת לחבית אין לה חשיבות כלי והרי היא כמוסקטי [ויש שביארו בדבריו דאין זה כלי משום דהוא רק מכסה, ואכמ"ל בזה]. וכן פקק המחובר לבקבוק הרי זה כמגופה הדבוקה לחבית שאין בזה דין סותר.

יז. כ"כ בשבות יצחק (ח"ד עמוד ק"פ) בשמו, אך כתב דאמר לו שאין לסמוך על זה לכתחילה משום שהוא דומה קצת למלאכה יעו"ש בדבריו [וכבר נתבאר בשיעור הקודם

כתב בשש"כ (פ"ט סי"ח) דיש להקפיד לעשות נקב קצת גדול כדי שלא יהיה ראוי לשימוש כלל בתורת פקק י"ח.

אם יש כיתוב או ציור על הפקק, נחלקו האחרונים אם מותר לנקוב שם י"ט, ולכך ינקבוהו שניים ביחד^כ. לאחר שעשה נקב בפקק יכול להשתמש בו, ואינו נחשב לכלי בזה שמשתמש בו דאין דרך העולם להחשיבו לפקק.

אם יש לו פקק אחר כזה ורוצה לפתוח את הפקק בשבת ולזורקו מיד ולהשתמש בפקק האחר, וכן אם הוא בקבוק קטן שאינו משתמש עוד בפקק, המיקל לפותחו יש לו על מה שיסמוך, וכמשנ"ת לעיל בשם הגרש"ז אויערבך דשייך כאן סברת המ"מ דכל שאינו מתכוין לעשיית כלי אין בזה איסור של עשיית כלי כ"א.

ט. הכרעת ההלכה בענין פתיחת הפקק מתכת בשבת

היוצא לדינא, דבעבר שפקקי המתכת היו מקבלים צורת פקק עם חריצי הברגה לפני חיבורם לטבעת במפעל, נחלקו הפוסקים האם מותר לפתוח פקק מתכת בשבת. אבל בימינו שאין על הפקק צורת ושם פקק בזמן שהמפעל מחברו לבקבוק, נמצא ששם פקק נוצר עליו רק כשמנתקו מהטבעת, ולכך אסור מהתורה לכל השיטות לפותחו בשבת מהתורה. ולכן חובה לפותחו קודם השבת, ואם לא פתחו מער"ש, ינקבנו בסכין וכדו' פתח קצת גדול קודם פתיחתו. וכשיש כיתוב או ציור על הפקק, ינקבוהו שניים ביחד^כ. ואם זורק את הפקק לפח אחרי שפותחו [או משום שהוא בקבוק קטן שאינו נצרך לו יותר, או משום שיש לו פקק אחר], המיקל לפותחו בשבת יש לו על מה שיסמוך.

בעשיית נקב בפתיחת קופסאות שימורים].

יח. ובאורחות רבינו (ח"א עמוד קמ"ז) כתוב בשם הסטייפלר לעשות חור בפקק ולמזוג דרך החור.

יט. ובשיעור הקודם הרחבנו במחלוקת אחרונים זו.

כ. דאז הוי פס"ר דלא ניחה ליה בתרי דרבנן ומותר לכו"ע.

כא. אך מ"מ מאחר ואין זה ברור שדברי המ"מ שייכים בפתיחת הפקק כנתבאר לעיל, לכתחילה אין לסמוך על זה.

כב. דאז הוי פס"ר דלא ניחה ליה בתרי דרבנן.

י. פרטי דינים נוספים בענין פתיחת פקק מתכת

השש"כ (פ"ט הערה ס"ו) כותב בשם הגרש"ז אויערבך דאסור פתיחת פקק מתכת הוא גם באופן שאינו מנתק את הפקק מהטבעת, אלא מרחיב את הטבעת באמצעות סכין וכדו' ומוציא את הפקק עם הטבעת, דגם פעולה זו מוגדרת כעשיית כלי היות ומכשירו בכך להיות פקק.

כמו כן כתב הגרש"ז אויערבך (מנחת שלמה סימן י"א אות ה') דאסור בשבת לנתק את הפקק מהטבעת באופן חלקי כך שהפקק ראוי כעת רק לסגירת בקבוק זה, דמכשירו להיות פקק לבקבוק זה, אך איסורו אינו אלא מדרבנן.

אם נפתח הפקק ברובו קודם השבת ונשאר מחובר מעט לטבעת, אסור לנתקו בשבת מהטבעת כיון שמכשירו להיות פקק לבקבוקים אחרים, וכן מבואר בשש"כ (פ"ט הערה ס"ו) בשם הבנין שבת.

פקק שנפתח קודם השבת ונשארו בקצוותיו הברזלים שהם שיירי הפקק, כתב הגרש"ז אויערבך (שולחן שלמה סק"ו) דאסור להסירם בשבת משום דנחשב תיקון לפקק שמתקן ומסיר דבר המפריע כיון שיכולים לשרוט את הידיים. ואסור לעשות כן גם משום מחתך³¹.

אם עבר ופתח פקק מתכת בשבת, השתיה מותרת³². אך הפקק אסור בשימוש כדין מעשה שבת (כמבואר בשולחן שלמה סק"ו) וממילא הפקק מוקצה.

יא. תיאור ייצור פקקי פלסטיק

פקקי הפלסטיק מיוצרים עם חריצי הברגה בתוכם ומחוברים לטבעת באופן שיש חריצים קטנים בינה לפקק, במפעל מניחים את הפקק על הבקבוק והמכונה דוחפת אותו בחוזקה עם חצי סיבוב כלפי מטה, עד שהטבעת נכנסת מתחת

כג. דמקפיד על חיתוך מידתו, וכן פסק הגרי"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ב פל"א אות ב'). ויתכן דאף החולקים וסוברים שאין בנייתו הפקק מהטבעת משום מחתך כיון שאינו מכוין לשם מידה אלא פותח במקום שנוח לו, כאן יודו שאסור דבמצב שנוצר מקפיד בדוקא על חיתוך שיריים אלו, ויל"ע בזה.

כד. כיון שיכל לפותחו בהיתר על ידי נקיבת הפקק. וגם משום שלא נעשה איסור בגוף הדבר ובפרט יש להקל כשפתחו בשוגג, יעויין במשנ"ב בסימן שי"ח סק"ז ובביה"ל שם (ד"ה אחת משאר מלאכות).

לכליטה הנמצאת בתחתית חריצי ההברגה של הבקבוק, כך שבפתיחתו הפקק מתנתק מהטבעת משום שהטבעת אינה יכולה להתרומם מעל אותה בליטה.

יב. סברת האוסרים והמתירים פתיחת פקקי פלסטיק

לדעות המתירים פתיחת פקקי מתכת בעבר משום שהיה שם פקק עליו (האורל"צ, חזו"ע, ציץ אליעזר, משנה הלכות, דברי יציב ושו"ת להורות נתן), אף פתיחת פקקי פלסטיק מותרת בשבת משום שהיה עליו שם פקק קודם חיבורו לטבעת.

ולשיטת האוסרים פתיחת פקקי מתכת, אף פתיחת פקקי פלסטיק אסורה בשבת מדאורייתא, וכן פסקו הגר"ח פ' שיינברג (עם מקדשי שביעי ח"ב פ"ב הערה מ"א), השבט הלוי (אור ישראל חובת מ"ו עמוד ס"א) הגרי"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ב פל"א אות א') והחוט שני (ח"ב עמוד רע"ד). והגרש"ז אויערבך על אף שאסר פתיחת פקק מתכת כתב (מנחת שלמה ח"ב סימן י"א אות ו', שש"כ פ"ט הערה ע"ג) סברא להתיר פתיחת פקקי פלסטיק, היות וניכר לעין שהטבעת אינה חלק מהפקק^{כה}, אך כבר זמן רב שייצור הפקקי פלסטיק נשתנה וסברא זו אינה שייכת, דהטבעת נראית ממש חלק אחד מהפקק פלסטיק כמו הפקקי מתכת.

יג. שינוי שקיים בין כמה סוגי פקקי פלסטיק

לאחרונה עשיתי כמה בדיקות מעמיקות בענין פקקי הפלסטיק, ונוכחתי לראות שקודם תחיבת הפקק לבקבוק [בעודו עם הטבעת] ישנם פקקים שניתן לסוגרם כמעט לחלוטין אף לפני שהטבעת יורדת מתחת לכליטה [הנמצאת בסוף חריצי ההברגה בראש הבקבוק], והפקק סוגר את הבקבוק באופן הרמטי שאף אם נהפוך את הבקבוק לא יישפך ממנו כלום. אך ישנם פקקים שסגירתם חלקית עד לשלב ההידוק [שבו הטבעת יורדת מתחת לכליטה], כך שאם נהפוך את

כה. היינו דהואיל והטבעת של הפקק פלסטיק אינה צמודה ממש לפקק אלא ניכר שהיא דבר נפרד מגוף הפקק דהיא נפרדת ברובה מהפקק והיא גם יותר דקה מהפקק, וניכר לכל אדם שטבעת זו מיועדת רק להידוק הפקק על צוואר הבקבוק, לכן אף על פי שמחוברת בחלקה עם הפקק מכל מקום ניכר שהוא דבר נפרד, ורואים אנו שהפקק הוא העיקר והטבעת היא כמו עור או שועה שמסביב למכסה, ולכן הרי הם כשני דברים נפרדים, משא"כ בפקק מתכת שהטבעת מחוברת היטב כיחידה אחת עם הפקק, הרי שנחשב פקק מקולקל עד לניתוקו מהטבעת.

הבקבוק אמנם לא יפול הפקק, אך ישפך מעט מהמשקה, ורק בסגירתם הסופית כשהטבעת יורדת מתחת לבליטה [הנמצאת בסוף החריצי הברגה בראש הבקבוק], סוגר הפקק לחלוטין את הבקבוק, ובאלו יש לומר דעדיין אין עליו שם פקק^כ עד לסגירתו הסופית וניתוקו מהטבעת^{כז}, ונמצא שבפתיחתו וניתוקו מהטבעת מקבל שם פקק לראשונה, ואסור לפותחו בשבת גם לדעת המקילים בפקקי מתכת ופקקי פלסטיק בסוג הראשון^{כח}.

יד. סברת הגרש"ז אויערבך להתיר פתיחת פקקי פלסטיק

נתבאר דהגרשז"א כתב סברא לחלק בין פקקי פלסטיק למתכת הואיל ובפקקי פלסטיק הטבעת אינה נראית כחלק אחד מהפקק, אך כבר נתבאר שסברא זו אינה שייכת היום שהטבעת נראית ממש חלק אחד מהפקק כמו פקקי מתכת. אלא שבתקופות מאוחרות יותר [שנת תשנ"ב] הוסיף הגרשז"א (מנחת שלמה ח"ב סימן י"א אות ד', בשולחן שלמה סק"ט.ט') סברא נוספת להתיר את פתיחת פקקי פלסטיק, וסברא זו מתירה גם את הסוג השני הנ"ל, והוא דפקק פלסטיק הוא פקק הברגה לפני נתינתו על הבקבוק אשר קבעו לו גם טבעת בשביל הפעם הראשונה שתהיה סגירה מוחלטת, ואף שבגלל טבעת זו לא ניתן להשתמש בפקק בלי קריעתו מהטבעת, מכל מקום ניכר הדבר שהוא פקק הברגה עם תוספת של סגירה שיהיה אפשר להשתמש בו בפעם הראשונה בצורה חזקה, ומכאן ואילך בצורה רגילה, ובגלל התיקון הזה שהוא רק לפעם הראשונה לא פקע שם כלי מעיקר הפקק, משא"כ פקק מתכת שהכל נעשה על צוואר הבקבוק [או רק חריצי ההברגה], בזה לא חל עליו שם פקק אלא רק בניתוקו מהטבעת.

כו. דפקק מטרתו לסגור באופן מוחלט ולא חלקי, בפרט משקה מוגז, ועוד שלכל הפחות נחשב פקק הטעון תיקון, והלא גם מוסתקי אסור לתקנו כמבואר בשו"ע בס"א.
כז. דבעודו סגור עם חיבורו לטבעת אינו פקק אלא מכסה חזק, דפקק הוא רק כשאפשר לפתוח ולסגור עימו.

כח. בשביל לבדוק דבר זה, צריך לבקש מהמפעל בקבוק ריק עם פקק וטבעת, ולראות כשמחבר את הפקק לבקבוק עד הסוף לפני שיורדת הטבעת מתחת לחריצי ההברגה, האם הפקק סוגר את הבקבוק באופן הרמטי או לא, לעת עתה בקבוקים רבים שבדקתי הסגירה בהם באופן כזה היא סגירה הרמטית, אך ישנם בקבוקים שלא, וצריך לבדוק כל בקבוק לגופו.

ומבואר בדבריו שגם בסוג השני של הפקקי פלסטיק שלא ניתן לסגור היטב עד לניתוקו מהטבעת, מותר לפותחו בשבת. ואף שסברתו מחודשת, כיון שסוף סוף לעת עתה אינו פקק מושלם עד לניתוקו מהטבעת, מכל מקום לא נוכל למחות במקילים, דיש גם הבנה לדבריו דיש כאן פקק עם שתי מטרות שהאחת משרתת את השניה ולא פוגעת בה.

על כל פנים לכתחילה ודאי שיש לפותחם קודם השבת, דרוב הפוסקים שהתירו כתבו דהסברא להתיר היות ויש עליו שם פקק קודם הידוקו לטבעת, ובחלק מהפקקים אין זה שייך דלא נקרא עליו שם פקק כיון שלעת עתה לא ניתן לסגור ולפתוח עמו בצורה מוחלטת.

טו. מסקנת ההלכה בפתיחת פקקי פלסטיק בשבת

נמצא דישנם פקקי פלסטיק שמותר לפותחם בשבת לדעות המתירים פתיחת פקקי מתכת בעבר, וישנם פקקי פלסטיק שאסור לפותחם בשבת אף לדעות המתירים פתיחת פקקי מתכת בעבר [וצריך לבדוק כל פקק פלסטיק לגופו], אך לדעת הגרשו"א [בסברתו השניה בשנת תשנ"ב] מותר לפתוח את כל הפקקי פלסטיק בשבת.

ולדינא מכיון שרבו האוסרים בפתיחת הסוג השני, ואף בסוג הראשון יש פוסקים רבים שמחמירים, לכתחילה ודאי שיש להקפיד לפתוח את כל הפקקי פלסטיק קודם השבת ולא להיכנס בחשש איסור דאורייתא^{טז}. ואם לא פתחם קודם השבת, יעשה נקב בפקק ויפתחנו [וצריך לעשות נקב גדול כנתבאר לעיל], או שיזרוק את הפקק וישתמש בפקק אחר, ומי שמיקל לפותחם על ידי קטן או בשינוי יש לו על מי שיסמוך.

יתר הפרטים לגבי פתיחת הפקק, יעויין בכל משנ"ת לעיל (אות י') בפתיחת פקקי מתכת וה"ה כאן.

כט. ובשתי מוגזות כשחוששים ליציאת הגזים, ניתן להפריד עם סכין קודם השבת בין הפקק לטבעת ולפתחו בשבת.

טז. פתיחת פקק בירה

מותר לפתוח פקק בירה [פקק כתר] בשבת, ואין לחוש לאיסור סותר אף שמעקמו וכפי שכתב החזו"א (סימן נ"א ס"ק י"א) דדינו כמגופת חבית שאין בה דין סותר (כמבואר במשנ"ב בס"ק כ"ג, דנחשב כמוסתקי. ועוד טעם כתב החזו"א דמשעה שנתנו על הבקבוק בטל ממנו שם כלי, משום שעומד לשבירה דהיינו לעקמו בפתיחתו.

והטעם שאין לחוש בו לדין בונה בעיקומו כשמוציאו מהבקבוק [אם יהיה עדיין ראוי לכיסוי אחר פתיחתו, וכדרך שאסרנו פתיחת פקקי מתכת], ביאר הגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"ט הערה ס"ו, מנחת שלמה ח"ב סימן י"א אות ב'), דאף שעל ידי עיקומו קל יותר להשתמש בו, מכל מקום גם בעודו על הבקבוק שם כלי עליו אלא שקשה להוציאו, ואם יוסר מהבקבוק כמות שהוא בלי שיתעקם גם יהא ניתן להשתמש בו, ונמצא שלא ייצר כלי בפתיחתו, ומה שיותר קל להשתמש בו כשהוא עקום, אינו אלא מפני שנתקלקל ונעשה יותר נוח לשימוש לזמן קצר כשהוא עקום ומקולקל, ולכן אינו בגדר תיקון.

אך מ"מ אם נתעקם בפתיחתו אסור ליישרו [דאף שהוא כמוסתקי, מ"מ גם במוסתקי אסור לעשות תיקון]. ואם נתעקם בפתיחתו עד שאינו ראוי לכסות בו, דינו כמוקצה מחמת גופו.

יז. קריעת פס חיבור סביב הקופסא

פס חיבור סביב מכסה הקופסא כפי שמצוי במיונו, שמן, מטרנה ועוד, נחלקו בו הפוסקים אם מותר לפותחו, ונתבאר בשיעור הקודם דדעת הגר"ש אלישיב שיש בזה איסור מחתך, ודעת רוב הפוסקים שאין בזה איסור מחתך כיון שאינו מקפיד על המידה אלא פותחו במקום שנוח לו. ולכך לכתחילה יש לפותחו קודם השבת לחוש לדעת הגר"ש"א, ואם לא פתחו קודם השבת מותר לפותחו בשבת^ל. והוא הדין לקופסאות שבכדי לפותחם צריך לשבור פלסטיק קטן,

ל. ואין לחוש לאיסור עשיית מכסה בפתיחתו [כדרך שאסרנו פתיחת פקקים], כיון שאותו פס חיבור ניכר היטב שהוא נפרד מעיקר המכסה, וכסברת הגרש"ז"א בפקק פלסטיק בעבר, וכתב כן אף לגידון דידן במנחת שלמה (ח"ב סימן י"א סוף אות ו'). ועוד סברא לומר שאין בזה איסור עשיית כלי, כיון שניתן בחלק מהקופסאות לפותחו בדוחק עם הפס. וכן מסתבר שהפס חובר למכסה אחר עשיית המכסה, ונמצא שהיה לו שם מכסה לפני חיבורו לפס, והרי

דמותר לשוברו בשבת, אך לכתחילה יש לפותחו קודם השבת משום חשש איסור מחדש.

דינים העולים

א. בעבר שפקקי המתכת היה עליהם שם פקק קודם חיבורם לטבעת במפעל, נחלקו הפוסקים אם אפשר לפותחם בשבת, אבל בימינו שנשתנה המציאות בהכנת פקקי המתכת במפעל, [דהם מקבלים את חריצי ההברגה רק בזמן שהטבעת יורדת מתחת לבלטיטה הנמצאת בסוף חריצי ההברגה בבקבוק], שם פקק נוצר עליהם רק בניתוקם מהטבעת, ולכך אסור לפותחם בשבת מדאורייתא דע"י ניתוק הפקק מהטבעת הוא מתקן כלי [בזה שהופכו ממכסה לפקק], ולכך אסור אף לומר לגוי או לקטן לפותחם בשבת.

ב. ולכן מוטלת חובה על כל אדם לפתוח את הפקקי מתכת קודם השבת, היה ולא עשה כן יעשה נקב גדול בפקק [ע"י סכין וכדו'] קודם פתיחתו, ואז אין איסור לפותחו דפקק מנוקב אין עליו שם פקק. וכשיש כיתוב או ציור על הפקק, ינקבוהו שניים ביחד.

ג. אם יש לו פקק אחר כזה ורוצה לפתוח את הפקק בשבת ולזורקו מיד ולהשתמש בפקק האחר, יש לו על מה שיסמוך. וכן אם הוא בקבוק קטן שאחר פתיחתו משתמש בכולו וזורקו ולא צריך כלל לסוגרו, גם בזה יש למיקל על מה שיסמוך, משום שאין לו כונה בפתיחת הפקק לעשיית פקק שהרי אינו זקוק לו, וכל כוונתו בפתיחתו הוא רק בשביל להגיע למשקה.

ד. איסור פתיחת פקק מתכת הוא גם באופן שאינו מנתק את הפקק מהטבעת, אלא מרחיב את הטבעת באמצעות סכין וכדו' ומוציא את הפקק עם הטבעת, דגם פעולה זו מוגדרת כעשיית כלי היות ומכשירו בכך להיות פקק.

ה. כמו כן אסור בשבת לנתק את הפקק מהטבעת באופן חלקי כך שהפקק ראוי רק לסגירת בקבוק זה, דמכשירו להיות פקק לבקבוק זה. והוא הדין אם נפתח

זה כחיבור ודיבוק מגופה לחבית שמותר להפריד ביניהם, כמבואר בכה"ח בשם הגדולת מרדכי [ונתבאר לעיל]. ולסברתו השניה של הגרשז"א בפתיחת פקק פלסטיק, יש לנו סברא נוספת להקל כאן.

הפקק ברובו קודם השבת ונשאר מחובר מעט לטבעת, דאסור לנתקו בשבת מהטבעת כיון שמכשירו להיות פקק לבקבוקים אחרים.

ו. אם עבר ופתח פקק מתכת בשבת, השתיה מותרת. אך הפקק אסור בשימוש כדין מעשה שבת.

ז. ייצור פקקי הפלסטיק שונים מפקקי המתכת [דהם מיוצרים עם חריצי הברגה בתוכם ומחוברים לטבעת כשהיא מחורצת והמכונה דוחפת אותם לתוך הבקבוק עד שהטבעת יורדת מתחת לבליטה הנמצאת בסוף חריצי ההברגה בבקבוק], ויש מקילים לפותחו היות והיה עליו שם פקק קודם הידוק לטבעת, ויש אוסרים דעל ידי הידוק לטבעת נתבטל ממנו שם כלי, ובפתיחתו מייצר כלי.

אך לאחר בדיקה נמצא דישנם פקקים שניתן לסוגרם כמעט לחלוטין ועדיין אינם מתהדקים לטבעת, באופן שאם נהפוך את הבקבוק לא נשפך כלום, ובזה קיימת מחלוקת הפוסקים הנ"ל. אך ישנם פקקים שסגירתם חלקית עד לשלב ההידוק, כך שאם נהפוך את הבקבוק אמנם לא יפול הפקק, אך ישפך מעט מהמשקה, ורק בסגירתם הסופית עד להידוק הפקק לטבעת סוגר הפקק לחלוטין את הבקבוק, ובאלו יש לומר דעדיין אין עליו שם פקק עד לסגירתו הסופית וניתוקו מהטבעת, נמצא שבפתיחתו וניתוקו מהטבעת מקבל שם פקק לראשונה, ואסור לפותחו בשבת גם לדעת המקילים בסוג הראשון.

אך יש המקילים לפתוח בכל אופן פקקי פלסטיק אף בסוג השני, ואין למחות במיקל כמותם, אך לכתחילה ודאי שיש להקפיד לפותחם קודם השבת ולא להיכנס בחשש איסור דאורייתא.

ח. אם לא פתח את הפקקי פלסטיק קודם השבת, ינקב את הפקק ואז יפתחנו, או יזרקנו וישתמש בפקק אחר. והמיקל לפותחם על ידי קטן או בשינוי אין למחות בידו.

ט. פקק בקבוקי חלב, פלסטיק או קרטון, וכן פקק של קרטוניות שתיה, דינם כשאר פקקי הפלסטיק.

י. בשתיה מוגזת כשחוששים ליציאת הגזים, ניתן להפריד עם סכין קודם השבת בין הפקק לטבעת ולפותחו בשבת.

יא. מותר לפתוח פקק בירה [פקק כתר] בשבת, ואין לחוש לאיסור סותר אף שמעקמו, או לאיסור בונה. אולם אם נתעקם בפתיחתו אסור ליישרו. ואם נתעקם עד שאינו ראוי לכסות בו, דינו כמוקצה מחמת גופו.

יב. פס חיבור סביב מכסה הקופסא כפי שמצוי במיונו, שמן, מטרנה ועוד, לכתחילה יש לפותחו קודם השבת משום חשש איסור מחתך, אך אם לא עשה כן, מותר לפותחו בשבת.

להצלחת הנדזיב החפץ בעילום שמו

שתרם מוהנו להוצאת הגליון לחיזוק לימוד הלכות שבת
להחשת הגאולה במהרה

לרפואת והצלחת

הרב דוד בן עדה

ויפה בת חביבה

לרפואת

דן יהודה בן שמחה

בית הוראה הלכה למעשה בראשות מורנו הרב שליט"א

פירוט השלוחות:

שלוחה 1 - שאלות בהלכה 24 שעות

שלוחה 2 - שאלות בדיני ממונות וריבית

שלוחה 3 - נקודות הפצה ספרי הרב

שלוחה 4 - שמיעת שיעורי מורנו הרב שליט"א במגוון נושאים בהלכה

שלוחה 5 - ייעוץ בחינוך ילדים

שלוחה 6 - ייעוץ נישואין

שלוחה 7 - שאלות בהלכות לשון הרע ורכילות

שלוחה 8 - מענה בשפות יידיש, אנגלית, צרפתית וספרדית

שלוחה 9 - הנהלה

*** 5047**

למחייגים מחו"ל: 0799-713155

מורנו הרב שליט"א עונה לשאלות בימי שני בין השעות 17:00 ל-19:00

שיעורי מורנו הרב שליט"א ברחבי הארץ

בימי ראשון שני ושלישי: ירושלים ישיבת 'אור החיים' בין השעות 20:00 - 21:00

בימי רביעי: בני ברק בית הכנסת 'יביע אומר' רחוב עוזיאל 45 בין השעות 22:15 - 23:15

בימי חמישי: ירושלים שכונת בית וגן 'קרית נוער' שער 9 בין השעות 17:30 - 18:30

ירושלים שכונת הר נוף כולל 'תורת שמעון' בין השעות 10:45 - 12:15

בימי שישי: קרית גת בית הכנסת 'אור החיים' בין השעות 11:00 - 12:00

אשדוד בית הכנסת 'החיד"א' בין השעות 12:30 - 13:30

ביום שבת קודש: ירושלים שכונת סנהדריה בית הכנסת 'שערי ניסים' בין השעות 9:45 - 10:45